

Tas Latweefchu lauschu draugs.

1835. 6. Juhni.

23 fcha lappa.

Tauna sinna.

No Schwizzeru semmes. Pa daschahm walstim tur taggad niknas baß-
Fes breefmigi plohsahs un wiffwairak peeaugufcheem zilwekeem usnahf. — Kaut
jel pa Widsemmi un Kursemmi un wiffâs pasaules mallâs laudis gahdatu, ka
winneem un winnu behrneem pee laika eepoh tetu weeglas baßkes!

Stahsti no ubbaga zilweka trim dehleem, fas par baggateem fungeem
palikkufchi.

Daschdaschadi darbi irr, fo arri wiffunabbagais zilweks bes gruhtibas warre
preekschâ nemit un pastrahdabt, gribbedams sawu maisiti pelnitees, un feewu un
behrnus usturreht. Kâs ween labbi apdohma un strahda, un sawu naudinu
prahstigi taupa, tas pohstâ ne ees pasaulê, un schehligs Deews tam palihdsehs
prohjam rift. Zo no scheem stahsteem warrehs mahzitees.

Kahdâ zeemâ Wahzu semmê dsihwoja nabbags zilweks, Unz Kalnin wahrdâ,
wezs saldats, kam labba kahja karrâ bija noschauta. Schis zittahrt sawâ zeemâ,
un arri zittâs tuwumâ nabbagôs apfahrt gahje, maisi luhgdams. — Bet nu wez-
zais Unzs us lehn-krehstu sehð, kâ baggats kungs, un laudis par to brihniyahs,
un ne weens ne prast ne warre saprast, no ka tam tahda baggatiba. Zits fakka:
winsch mantu atraddis! — Nè, ohtres brehz, puhkis winnam atnessis zaur flur-
steini! — Nè, atkal treschais brehka: winsch pascha wella sinntajis! — Un es
jums fakku: ne nemmeet par launu: juhs wiffi not effat mulki. Es jums to
labbak' isstahstichu.

Unzam Kalninam bija trihs dehli, fo winsch eeksch deewabihjaschanas audsinaja;
un kai arri pats bija nabbags, tomehr winsch tohs skohlâ suhtija; jo mahzitaes
un skohlmeisteris tohs bes maksas peenehme.

Kahdâ karstâ deenâ Unzs laukâ sehðedams, teem trim puifcheem sawu mai-
siti isdallija.

„Puifchi,“ winsch fazzija, „juhs un deesgan effat leeli, un, gohds Deewam!
labbi gan issteepufchees, un sawu maisi paschi warrat pelnitees, strahdadami. Bet
deedelehrt jums ne mas ne buhs; jo gruht' irr, maisi isluhgtees; grehks
irr, sohgoht sakrahtees! — Zu, Pehter, tschetrpadesmit gaddu effi wezs;
zewim wesselas azzis — meklejees darbu! — Zewim, Zndrik, irr trihs padesmits

gaddi, un diwi wesselas rohkas; tad nu eij, un strahda! — Zewim, Zahu, ween-padesmits gaddi, un wesselas kahjas; tezz' nu pehz sawas maisites!“

Bet wiffi brihnodamees fazzija: "tehticht, kur tad maifi meklefim, kad ne eefim nabbagds?“

Unzs atbildeja: "mums gan naw mahjas, nedf laufi; mums ne peederr ne mesch, ne dahrs; tomehr dascha leeta kriht semmê, kas naw ne weenam ne peederr, par fo ne weens ne behda; — reds' tē, kur sawu wehrdinu warrat pelnitees. Bet to es juns mahzischu; un dauds zilweku scho skunsti ne proht. — Bet kad juhs nu tà fo buhseet eepelnijuschu, tad krahjeet prahtigi taupidami, un aplam ne isehrejeet. Kad juhs tik tahti ween tikfuschu, ka iddeenas effat pahduschu, un iddeenas tik weenu paschu wehrdinu no saweem pelneem warrat nolift; tad katram no juns weenâ gaddâ jau buhs 4 dalderi un 45 wehrdini. Pehz 10 gabdeem tas istaifih 45 dalderus un 50 wehrdinus.“

Nu Unzs sawus trihs dehlus apfahre wedde zaur zeemeem un pilssehtahm, zaur klaijumeem un mescheem.

Wunsch teem leelus faulus likke salaffiht, fo zitti bija nomettuschu, un dreimanneem pahrdohht, kas daschas smulkas leetas no teem istaifa. Zâpat tee brihscham arri wezzu glahsu gabbalus maifēs salaffijuschu, glahsneekem pahrdewe. Wassaras-laikâ winni daschadas sahles, puffes un lappas lassija, par fo labbu naudinu no apteekereem dabbuja; un schee wehl likke atnest. Salaffija arri lohpu un sirgu spalwas, kur ar gohdu warreja dabbuht, un fedleneekem pahrdewe; tâpat arri zuhku-farrus fuffeklu-taifitajeem. — Kad kas winneem pelnus schkin-foja, tad tohs sakrahjuschu pee seepju-wahritajeem un zitteem tahdeem animatneekem nesse, kas labpraht pirke. Brihscham no scheem atkal tohs wellejamus pelnus isluhgufchees, prahtigeem fainneekem isdewe, kas ar tahdeem pelneem sawas plawas apkaifa, kad apfuhnojusees; lai labbaka sahle aug. — Willu un nahtnu luppatas arri ne smahdeja, kad zekâ atradde, woi kas teem dewe; jo ta atkal papihru-taifitajeem bija labba leeta. — Zeem ne sudde ne putnu spalwina, kas spilwent warreja geldeht, ne sohfu spalwa, ar fo wehl warreja rakstih. — Zas nu gan gaufschi un pamasam gahje; tomehr pehz kahdeem mehnescheem dasch labs krahjuminsch winneem bija, un jo deenas leelaks palikke.

Ruddeni teem trim puischeem arri bija leels darba-laiks. Lassija daschadu kohku sehklus, lassija ohgas, lassija, pehz filta leetutina, sehnes, fo pilssehtâ nesse pahrdohht; lassija arri, kur brihw bija, mescha-ahbotus, no ka gudras fainneejes ettihi taifa u. t. p. — Paschâ dsikkâ seemâ, kad mahjâs bij ja paleek, winni foh-tas, reschgus, woi aschku-seetus taifija, woi smulkus kurwjus reschgeja no kahru-flu-farrineem, woi wezzus lahpija; un tahdâ darbâ pats tehws bija leels meisteris. — Zik fwehtdeenâs un fwehtkôs palikke meerâ, un basnizâ gahje, woi mahjâs fwehtas dseefmas dseedaja un Deewu luhdse; brihscham arri wehl zeemôs gahjuschu ar zitteem puischeem, ar gohdu islustejahs.

Zâ nabbaga wihra mahjas, kur Unzs ar saweem dehleem peemahjoja, pehdigi bija tà kâ leels magasins, pilns ar wissadahm grabbaschahm, un gan drihs ruhmes peetruhke; jo puischi iddeenas fo fanesse, itt kâ putnini, kas ligdu grihb

taifcht. Winni sawus kophmannus jo deenas jo labbaſ' paſinne, no ſcheem mahzijahs, fur ſawas prezzes wiſſlabbaſ' warreja iſdoht; un paſchi pee ta jo gudraſti palikke.

Kad nu gads pagallam, tad tehws, to ſameſtu naudu pahrfkattijis, atradde, ka dehli gan drihs 12 wehrdinus par deenu bija pelnijufchi; jo tur bija, ar daſchu dſerramu naudu, fo lungi bija dewuſchi, 50 dalderi un wairaf ne kà 11 wehrdini.

Anzs ſcho naudu tuhlin pee paſiſtamu gohdigu kophmannu aisneſdams us augteem dewe. Par to nu dehli gauſchi preezajahs, jo tee ſawu muhſchu tik dauds naudas wehl ne bija redſejufchi weenà weetà. — Gan winni ſiktaki bija dſihwojufchi, ne kà zitfahr, kad wehl nabbagòs gahje; bet ta maiſite teem bija dauds gahrdaka, fo tik ſuhri un gruheti pelnijufchi. — Teefſham! winni jauna gadda deenà preezadamees ſazzija, teefſham!

Gruh' irr, maiſi iſluhgtees;

Grehks irr, ſohgoht ſakrahtees;

Strahda ween, tad ſwehtihs Deews!

Un nu luſtigi us jaunu gaddu, atkal it muddigi ſahje darbofees. — Anzs nu wairſ ne gahje apfahr, maiſi luhgtees; bet mahjas apfohpe, patſ arri pee kophmanneem apfahr ſtaigadams, palihdſeja, tahs prezzes jo dahrgati iſdoht.

Peh; 5 ſuhreem gaddeem wiſch to preeku redſeja, ka winnam pee ta kophmanna jau 409 dalderi us augteem bija.

Bet nu puifchi jau labbi leeli bija palikkufchi, un labbi wairſ ne ſaderrejahs. Jhſſena eenaidiba gan ne bija; bet daſcha maſa ſrihdeſchana winnu ſtarpà zehlehs. Brihſſham weens maſak bija ſtrahdajis, tad atkal ohtrs fo lehtaki pahrdewis, woi treſchais, kahdu reiſi iſluſtedamees, maſumu bij' iſtehrejis.

Bet tahda ſrihdeſchana Anzam ne maſ ne patikke, un wiſch ſazzija: "Woi dſirdeet, behrni mihti, dohſchu katram no jums 100 dalderus. — Juhſ kophà wairſ ne derreet. Eita tad nu, un ſtrahdajeet ikweens preekſch ſewis. Ta nauda, kaſ atleek, pee muhſu kophmanna paliks, jums par labbu, kad kahdu reiſi waijadſehs. Dohs augluſ arri ne nemſchu; bet lai turpat arri paleek us augteem."

Tad brahli zits zittam rohku ſpeede, un us Anzu ſazzija: "dſihwojeet weſſelt, tehws mihtlais!" — Pehters dewehs us rihta, Indriks us leiſas, Jahns us ſeemela-puffi.

Bet nu Anzs no ſaweem dehleem ne fo wairſ ne dſirdeja; winni tà kà paſuddufchi, un tam nu palikke ſchehl, ka wiſſus bij' aiſſuhtijis; jo patſ pehz kahdeem gaddeem bija wezs un neſpehzigſ. Domehr dehlu naudu ne maſ ne aiſſakhre; bet likke ſtahweht, lai augluſ no augteem weenumehr neſſ. Wiſch tad atkal ſahje nabbagòs eet; un tam firmam ſlibbam Anzam labpraht gan dewe, kamehr patſ wehl ſpehje luhgtees.

Bet pehdigi wiſch wairſ ne ſpehje apfahr eet; jo palikke ſlims; 62 gaddi arri jau bija. — Tee laudis, kaſ winnu paſinne, tam kahdu reiſi gan ſuhtija fo ehſ; bet ta draudſe, fur wiſch nu jau 24 gaddus bija dſihwojis, winnu neſchehligi aiſſdſinne prohjam, tapehz ka ſweſchineeks bija; un draudſes wezzaki ſazzija: "tu mums par gruhribu wairſ ne buhſi! diwi neddelu laika tew ja eet prohjam."

Anzs atbildeja: "ne ſinnu, fur eet! bet par gruhribu jums ne palikkſchu!" —

Wiſch tad us to kophmannu pilſſehrà ſcho gramatinu rakſija: "ſuhreſt man, luhdſams, 200 dalderus no mannas naudas; jo es eſmu wezs un wahſch; un nu jau 14 gaddi, ka no manneem behrnieem naw ne kahda ſinna. Kà aiſſgahjuſchi, tà arri palikkufchi. Gan wairſ ne buhſ pee dſihwibaſ. Es teem drihs pakkaſ eefchu."

Kophmannis atbildeja tà: "juhſ deefgan eſſat baggati; jo juhſu manta nu jau gan drihs lihds 2000 daldereem. Bet tè jums ſuhtru 200 dalderus, kà eſſat wehlejuſchi." —

Kad ſcho naudu atneſſe, tad wiſſi ſemneek azzis atplehſe, lohti brihnodamees; nu jau arriſſan ar Anzu mihtligi un gohdigi ſahje runnah, un ikweens ſazzija: taſ ſlibbajſ ſchekelmis maht burt.

Bet Anzam pee saweem 200 baldereem taf firb8 ne bija preeziga. Wjnsch peh; nah wes = stundinas ilgojah8, lai atkal nahktu pee saweem mihleem dehleem; jo stipri doh8 maja, fa jau fenn buhtu debbesis. Brihscham bija it behdigs un noffummis.

"Ak! weentulis buhschu mirstoht," tã schelohjah8, "un pee mannas nahwes = gultas ne a88 ne raudah8; un mihta dehla roh3ina mannas a3tinah8 ne ais3speedih8! — Raut tik to masu Jahniti ween buhtu paturrejis! —

Bet An88 ne nomirre wiff; palikke atkal sweiks un weffels, un sawas wezzas dees ninas it labbi dshwoja; gabje arri ikneddel weenreis fwehdeenah8 wakkara us frohgu, un isbfehre sawu glahsiti wihna.

Rahda jauka fwehdeenah8 = wakkara wjnsch ar zitteem semneekem preeksch frohga burwim fehdeja appaksch wezzas leepas, kas pilna ar seeedeem. — Urè, fullainis atskreen ar sirig, tã sibbens; kamsoble farkana, ar sudraba tresschem. — Apturr ne tahli no froh8 ga, wajadams: "kur tè Anza Kalnina kungu atraddischu?"

Semneeki brihnodamees atbild: "rè, kur fehd appaksch leepas, sawu glahsiti dserdams."

Sullainis, to dsirdejis, us weetas apgreeschah8, un atpakkat prohjam, tã traks. — Un semneeki wiffi pee Anzu peegahje stahstidami, to bija dsirdejuschi un redsejuschi; un dauds sawa starpã farunnajah8 no ta, kas tas gan buhtu. Bet An88 smaididamees fazzija: "tas kundstasch muhs gan apsmehjis; un wairak naw ne kas."

Bet luhl', tad diwi brangas kareetees atnahkufchah8, preeksch frohga peeturreja. Tur nofahpe trihs kungi un diwi skaitas gaspaschas ar baggatahm drehbehm, un wiffi tuhlin tam wezzam Anzam ap faklu krisdami, to butschoja un glaudesa; bet schis ne warreja sawrast, kas tas gan buhtu.

"Tehiht, woi juhs tad muhs ne mas wairs ne pasihstat? tã wezzakais kungs fazzija, es jo juhfu Wehters, un taggad esmu sahlu = bohndneeks Warschawas pilsehta Pohlu semmè; un schi manna seewina."

Peh; to oht88: "un luhl' schè juhfu Indriks, un tè jums weddelle! Es lihds schim Warschawa ar labbibu esmu andelejis." — Tad arri treschais fazzija: "un es juhfu Jahnis; nahku no Indias semmes, kur trihs reis ar daschadahm prezzehm esmu bijis. Es par laimi awihses lassijis, kur brahli dshwojoht, muischu pee Warschawas esmu pirzees. Nu nahkam, juhs lihds nemt, un firmu galwiku apkohpt."

Bet An88 preeka = affaras raudaja pee mihtu behrnu fakla, tohs paschus un wannu seewinas mihtigi fwehtidams. — Bet dehli fazzija: "sionams, tehtiht, jums ja dshwo pee mums. Jums mehs pateizam, fa nu tik laimigi effam. Ja juhs mums ne buhtu mahzijuschu faulus un spalwas un luppatas un zittas tahdas leetas falafiht un pah8 doht, tad wehl buhtum nabbadstai. Bet mehs arri daudsreis, tad darbs bija suhrs un grehts, juhfu wahrdu8 effam peeminnejuschu:

Greht' irr, maiss isluhgtees;

Grehts irr, sohgoht sakrahtees;

Strahda ween, tad fwehtih8 Deews!

Tã tee gohdigi dehli fazzija, un laimigu tehwu aiswedde lihds; un to naudu, kas winnam wehl pee kohpmanna bija, draudses = lahdei schlinksoja, lai skohlmeisteram no tah8 labbaku lohni dohd; — un jo prohjam laimè un preeka dshwoja.

Tè nu tee zitti semneeki stahweja, mutti atpledami, un ne sawrastdami, tã tas bija notizjis. Bet weens, tukschu galwu krattidams un ais aufim kassidamees, fazzija: "An88 ar neschlihtu buhs derrejees; no fa winnam tad tahda leela baggatiba buhtu?" —

C***n.

Lihds 2. Juhnì pee Nihges irr atnahkufchi 351 fuggi un aisbraufuschu 281.

Brihw drikkelt. No juhrmallas = gubbernementu augstas waldischanas puffed:
Dr. C. E. Napiersky.